

M. Saim UYSAL

Büyüme işsizlik ve beşeri sermaye

1.3.2019

En son açıklanan işsizlik rakamlarına göre ülkemizde (Kasım 2018) işsizlik % 12,3 'e yükselmiştir. Bundan daha kötüsü mevsim etkilerinden arındırılmış hesaplama göre ise oran % 14,1'dir. Son dönemde sektörler itibarıyla azalan istihdam rakamları (BETAM Bahçeşehir Üniversitesi Araştırma Merkezi) aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

- Sanayi 74,000 azalma
- İnşaat 363,000 azalma
- Hizmet 87,000 azalma

2018 'in son çeyreğinde beklenen ekonomik küçülme oranı yaklaşık % 4'ler civarında olduğundan işsizlik artışının daha da devam edeceği anlaşılıyor. Genç işsizlik oranının geldiği seviye (% 22,2) ise oldukça ürkütücüdür. Hazine ve Maliye Bakanı SN. Berat Albayrak, 2019 yılı içinde bir "istihdam seferberliği" başlatılacağını ve bu kapsamda 2,5 milyon kişiye istihdam sağlanacağını açıkladı. Geçmiş yüksek büyümeli yıllardaki yaratılan istihdam rakamlarına bakalım.

- 2017 % 7,4 büyüme 984,000 yaratılan istihdam
- 2011 % 11,1 büyüme 1,400,000 yaratılan istihdam
- 2010 % 8,5 büyüme 1,100,000 yaratılan istihdam

Bu istihdam rakamlarına rağmen işsizlik oranları 2011 yılında %9,1 2016 ve 2017 yıllarında % 10,9 oranında gerçekleşmişti. Bu tespitler ışığında 2019 yılında 2,5 milyon istihdam yaratılabilmesi için büyüme oranımızın % 20 'leri aşması gerekmektedir. Küresel büyümenin azaldığı, ülke ekonomimizin daraldığı bir yılda bu hedefi gerçekleştirmek mümkün değildir. Nitekim yeni ekonomi programındaki büyüme ve işsizlik hedeflerinde böyle bir belirlemeler mevcut değil. İstihdam yaratılmasının kamu personel alımıyla gerçekleştirilmeye çalışılması ise bütçe ve maliye politikası açısından imkânsız.

Büyüme ile işsizlik arasındaki korelasyona gelince biliyoruz ki sürdürülebilir büyüme yıllarında işsizlik düşmektedir. Bu ikili ilişkide nedensellik Türk Ekonomisinde tek yönlüdür. Büyüme oranından işsizliğe doğru olan nedensellik, işsizlikten büyümeye doğru bulunmamaktadır. İşsizlik, büyümeye etkili faktörler içinde yer almamakta fakat ekonomik büyümenin yüksek veya düşük oranda gerçekleşmesi işsizliğin

oluşmasında veya önlenmesinde bir etkiye sahip bulunmaktadır. (Sn. Osman Cenk Kanca Türkiye’de işsizlik ve iktisadi büyüme arasındaki nedenselliğin ampirik bir analizi)

Ülkemizdeki katılaşmış işsizliğin başlıca nedenleri arasında kayıt dışılık yer almaktadır. Ayrıca kadın istihdamının istenilen düzeyde arttırılamaması da bir başka neden olarak karşımıza çıkıyor. İşsizliğin azaltılması için sürdürülebilir büyümenin şart olduğu anlaşılıyor. Ayrıca genç işsizliğimizin %22’lere gelmesi oldukça düşündürücü bir olgu olmalıdır. Yaklaşık her dört gençten birisi hem okumamakta hem de çalışmamaktadır. Yapılan ampirik araştırmalar göstermiştir ki beşeri sermaye ile ekonomik büyüme arasında iki yönlü korelasyon var. Biri arttığı zaman diğeri de artıyor. Bu nedenle gençlerimizin eğitim ve mesleki kalifikasyonunu arttırmak için çok çaba göstermeliyiz. Biliyoruz ki eğitilmiş genç nüfus “ beşeri sermaye “ ülkeler için önemli bir avantajdır. Ancak bu gençlere iş ve aş yaratılması şartıyla. Aksi halde avantajınız dezavantaja dönüşür. Gerek sürdürülebilir büyümeyi sağlamak, gerekse buna bağlı olarak işsizliği azaltmak için TÜSİAD başkanının ifade ettiği gibi öncelikle; güveni ve istikrarı sağlamalıyız. Bunun için öngörülebilir, şeffaf, kurallı ve kurumsal politikalar şart. İkinci olarak ta büyümenin finansmanındaki kredilendirme işlevinin temini için banka bilançolarında ödenemeyeceği anlaşılan kredilerin bilançolardan çıkarılması gerekmektedir.

Maruz kaldığımız ekonomik saldırılarla mücadele etmenin yegâne yolu öncelikte kendi ödevlerimizi tam anlamıyla yapmaktan geçiyor. Evrensel demokrasi ve hukuk standartları başta olmak üzere güven ve istikrar içinde birkaç yıl refahımızdan fedakârlık yapmak zorunda kalsak ta dış talep öncelikli katma değer yaratabilen üretim yapısına geçmekten başka bir yol görünmüyor.